

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1498

Vragen van de leden **De Wit** (SP) en **Schouw** (D66) aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over *het bericht dat rechtszaken te duur worden voor lage inkomens door bezuinigingen op de gefinancierde rechtsbijstand* (ingezonden 18 januari 2013).

Antwoord van staatssecretaris **Teeven** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 4 maart 2013) Zie Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2012–2013, nr. 1244

Vraag 1

Wat is uw reactie op het bericht dat het voor duizenden burgers met een laag inkomen bijna onmogelijk wordt gemaakt om hun recht te halen door bezuinigingen op de gefinancierde rechtsbijstand?¹

Antwoord 1

In het ontwerpbesluit dat aan uw Kamer is voorgelegd bij brief van 22 november 2012² is een deel van de maatregelen die voortvloeien uit de taakstelling van het kabinet Rutte I op de gesubsidieerde rechtsbijstand nader uitgewerkt. Daaruit blijkt dat de toegang tot het recht voor hen die over een laag inkomen beschikken gewaarborgd blijft.

Om het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand in de toekomst betaalbaar te houden en rechtsbijstand te kunnen blijven financieren voor wie daarop is aangewezen, is het onvermijdelijk dat het huidige stelsel wordt herzien. Ik heb uw Kamer laatstelijk bij brief van 10 juli 2012³ over mijn plannen hieromtrent ingelicht. Ik streef ernaar in het voorjaar van 2013 uw Kamer te informeren over de wijze waarop de stelselvernieuwing verder wordt uitgewerkt.

Vraag 2

Van welke organisaties heeft u sinds het publiceren van het Ontwerpbesluit aanpassingen eigen bijdrage rechtzoekenden en vergoeding rechtsbijstand-verleners een reactie ontvangen? Welke voor- en nadelen aan deze voorgestelde maatregelen zijn in deze reacties aangekaart?

¹ Algemeen Dagblad, 17 januari 2013, pagina 2

² Kamerstukken II, vergaderjaar 2012–2013, 31 753, nr. 53.

³ Kamerstukken II 2011/12, 31 753, nr. 52

Antwoord 2

Van de volgende organisaties zijn reacties ontvangen: de raad voor rechtsbijstand, de Nederlandse Orde van Advocaten, de Raad voor de rechtspraak, de Vereniging van Familierecht Advocaten en Scheidingsmediators, de Vereniging Sociale Advocatuur Nederland en de Vereniging Sociale Advocatuur Amsterdam. Enkele van de voornoemde organisaties hebben hun aan mij gezonden reactie tevens op hun website geplaatst. Puntsgewijs weergegeven komen in de reacties de volgende aandachtspunten naar voren: de kosten voor met name de minst draagkrachtigen, het aanbod en/of de kwaliteit van de rechtsbijstandverleners, de uitvoeringslasten van het stelsel, het incassosico van advocaten, het recht op vrije advocaatkeuze, vraaguitval doordat rechtzoekenden zelf meer voorwerk doen en meer gebruik maken van zelfhulpmiddelen. In de toelichting bij het ontwerpbesluit zal op de ontvangen reacties worden ingegaan.

Vraag 3

Bent u bereid om, na noodkreten van onder andere de Raad voor de Rechtspraak, de quickscan uit te breiden naar een volwaardig onderzoek naar de effecten op de toegang tot de rechter door voorgaande bezuinigingen in samenhang met de thans in het ontwerpbesluit voorliggende bezuinigingsmaatregelen? Bent u bovendien bereid om onderzoek te doen naar de oorzaken van het toegenomen beroep op gesubsidieerde rechtsbijstand? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

De quick scan naar de gevolgen van de bezuinigingen op de rechtsbijstand die ik op verzoek van de leden De Wit en Schouw heb uitgevoerde is inmiddels gereed, en stuur uw Kamer gelijktijdig met deze antwoorden toe. Voor deze quick scan is gebruik gemaakt van reeds beschikbare (ervarings)cijfers en eerder onderzoek. Voor een studie naar de gecumuleerde gevolgen van eerdere bezuinigingen met de maatregelen die thans voorliggen, vormt een quick scan geen geschikt instrument. Hiertoe is onderzoek vereist dat veel dieper graaft dan het materiaal waarover ik thans kan beschikken of op korte termijn de beschikking kan krijgen. Een dergelijk diepgravend onderzoek zou de reikwijdte van een quick scan ver te buiten gaan en aanzienlijk meer tijd vergen.

De meest recente informatie waarover ik beschik met betrekking tot de oorzaken van het toegenomen beroep op de rechtsbijstand, betreft het rapport «De toekomst van de nationale rechtsstaat» van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid.⁴ Het rapport noemt met name de toenemende individualisering en juridisering (meer regelgeving) als factoren die leiden tot een toenemend beroep op de rechtspraak en daardoor een groeiende behoefte aan rechtsbijstand.

Vraag 4

Deelt u de mening dat het belang van toegankelijke rechtspraak prevaleert boven het financiële belang en dat inwerkingtreding van het ontwerpbesluit niet wenselijk is als de maatregelen tot gevolg hebben dat lage inkomens geen rechtsbijstand meer kunnen betalen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Ik verwijs naar het antwoord op vraag 1.

⁴ De toekomst van de nationale rechtsstaat, een uitgave van de WRR, Sdu uitgevers, Den Haag, 2002.